

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > חובת הלבבות 001 הקדמה תורה שקדמה לעולם

חובת הלבבות 001 הקדמה תורה שקדמה לעולם

אמר המִּסְבֵּר: בְּרוּךְ ִּי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר לוֹ יְאוֹת עֲנַן הָאֶקֶד הָאֲמִתִּי, הַקְּדָמוֹן בְּמִצִּיאוֹתוֹ, הַמְתִּמִּיד טוֹבָתוֹ, אֲשֶׁר בָּכָא כָּל הַנְּמַצָּאוֹת לְאוֹת עַל אַחַדוֹתוֹ, וַיֵּצֵר יְצִירוֹת לְעֵד עַל גְּבוּכָתוֹ, וְהִחֵל חֲדָשׁוֹת לְהַעִיד עַל חֲכָמָתוֹ וְגָדַל טוֹבוֹ,

אז החוה"ל מגדיר מה סיבת הבריאה, "אשר ברא כל הנמצאות לאות על אחדותו", "אות"- גילוי. "ויצר יצירות לעד על גבורתו, והחל חדשות להעיד על חכמתו וגודל טובו". לכאורה יש כאן ראשית ארבעה הגדרות שהחוה"ל מעמיד: א. "כל הנמצאות לאות על אחדותו"- אות על האחדות. ב. "ויצר יצירות לעד על גבורתו". ג. "והחל חדשות להעיד על חכמתו". ד. "וגודל טובו". כלומר בהעמדה של עצם שורש מציאות הבריאה, מה שמתגלה במציאות הבריאה הוא ה"אות על אחדותו", כלומר כל הבריאה כולה, בכללות הרי יש לנו הגדרה של שלוש אותות: א. אות ברית קודש. ב. אות של שבת. ג. ואות התפילין. כאן מגדיר החוה"ל "אשר ברא כל הנמצאות לאות על אחדותו", כלומר שכל מציאות הנבראים כולם נבראו "לאות על אחדותו", ודאי שבפועל יש ג' אותות, אבל תכלית כל הבריאה זה "לאות על אחדותו".

"ויצר יצירות לעד על גבורתו, והחל חדשות להעיד על חכמתו וגודל טובו"- כלומר שהסיבה שהקב"ה **ברא** נמצאים זה לגילוי האחדות, **יצר** יצירה זה גילוי הגבורה, והוא "**החל** חדשות להעיד על חכמתו וגודל טובו", יש כאן שלושה מדרגות במעשה של הקב"ה, מדרגה ראשונה זה "ברא כל הנמצאות", מדרגה שניה זה "יצר יצירות", ומדרגה שלישית זה "החל חדשות". יש כאן שלושה פעולות של הקב"ה וכל אחד מגלה דבר אחר.

מה זה בריאה ומה זה יצירה? דברי הרמב"ן כידוע, בריאה- יש מאין, יצירה- יש מיש. אז כשהחוה"ל מגדיר "אשר ברא כל הנמצאות", למה הקב"ה ברא? כלומר יש מאין? זה "לאות על אחדותו". כל יצירה יש מיש אז מדבר אחד אני יכול ליצור כמה דברים, אז לא מתגלה האחדות, אבל בריאה שהקב"ה ברא את הכל מאין אז הכל נברא מכח אחד שזה הוא ית'. יצירה יש כבר דבר ומהדבר שיש אני יוצר צורה חדשה יש מיש, אז מאותו דבר אני יכול ליצור עוד צורה ועוד צורה ועוד צורה, אז זה לא מגלה אחדות, לגלות אחדות כלומר שכח אחד ממנו נברא הכל. "ויצר יצירות לעד על גבורתו"- אדם צר צורה ומהצורה האחת שהוא צר כמה צורות יכולים לצאת? אבל הקב"ה יצר אדם אחד, ומהצורה הזו יש מצווה של "פרו ורב", ומכן ואילך נוצרו המון בריות לאין תכלית ואין פרצופיהן שווים, נמצא שמצורה אחת נעשו המון בריות, זה העדות על גבורתו, ריבוי הצורות זה מידת גבורתו. "והחל חדשות להעיד על חכמתו וגודל טובו"- הקב"ה מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, אז בכל יום כאשר הקב"ה מחדש את הבריאה כולה, "כולם בחכמה עשית", דברי חז"ל כידוע שהקב"ה מחדש חידושי תורה, ומכח החידושי תורה שאנחנו מחדשים כאן בעולם לפי"ז מתחדש הבריאה בכל יום, כל יום שהוא מחדש את הבריאה אין בריאה דומה לחברתה מה שהיה אתמול לפי החידושים שחידשו, זה עדות על חכמתו ית' שבכל יום יכול לחדש דבר חדש. "וגודל טובו"- שהוא ממשיך לקיים בכל יום את הבריאה כולה, הרי הברואים כשהם נבראו בראשית מאמרו של הקב"ה אז מתגלה "להטיב לבריותיו", אבל בכל יום ויום הקב"ה מחדש את הבריאה לפי מעשה הנבראים, ואם הנבראים חטאו אפ"ה הקב"ה מחדש את הבריאה למחרת, זה נקרא גודל טובו, יש את גודל טובו שהקב"ה חידש את הבריאה בראשית היצירה אבל החידוש היותר גדול הוא שלאחר שיש חטאים בביראה אפ"ה הקב"ה ממשיך לחדש. כמו שמאריך הרמ"ק בתומר דבורה שעל אף שהנבראים חוטאים לו הוא זן ומכלכל ומפרנס אפי' את המלאך שנברא מכח מה שהאדם חוטא.

בְּדִבְרֵי (תְּהִלִּים קמ"ה, ד): דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ וְגִבּוֹרֹתֶיךָ יְגִידוּ,

פשוטו של דבר, בכל דור ודור משבחים את הקב"ה על מעשיו ועל גבורותיו. אבל בעומק "דור לדור ישבח מעשיך" בכל דור

ודור משבחים את הקב"ה על המעשים שלו כי המעשים שיש בכל דור הם לא המעשים שבדור קודם לכן, זה לא שגם הדור הזה וגם הדור הקודם וגם הדור שלפני הקודם משבחים את אותו מעשים, אלא בכל דור ודור יש מעשים חדשים וא"כ "דור לדור ישבח מעשיך" זה על החדשות שיש בכל דור ודור. "וגבורותיך יגידו" הם משבחים את גבורותיו של הקב"ה שיצר יצירות שזה עד על גבורתו, ובכל דור ודור יש צורות חדשים, על זה חל השבח.

וְכָתִיב (תְּהִלִּים קמ"ה, י"ב): יוֹדוּךָ יי כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְחִסְדֶּיךָ יְבָרְכֶנְךָ, כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ וְגִבּוֹרֹתֶיךָ יְדַבְּרוּ, לְהוֹדִיעַ לְבָנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתִי וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ.

עד עכשיו הסביר חוה"ל בכללות שהקב"ה ברא בריאה לאות על אחדותו ולעד על גבורתו, ומחדש את הבריהא מכח חכמתו וטובו. אבל עדיין לא התבאר לנו מכל המהלך הזה, יש כאן פרטים וכמובן שזה לא שלימות הפרטים אלא יש כאן פרטים רבים, כל פרטים רבים חייב להיות שיש להם שורש גילוי וממנו מגיע ריבוי של פרטים. כשהוזכר כאן כל דברי חוה"ל "אחדותו" "גבורתו" "חכמתו" ו"טובו", איפה שורש הדברים ואיפה הענפים? עכשיו מסביר החוה"ל את שורש הסוגיא.

וְהַגְדֹּלָה שֶׁבְּטוֹבוֹת, אֲשֶׁר הִיטִיב בָּהֶם הַבּוֹרָא לְעַבְדָּיו הַמְדַבְּרִים, אֲחֵרֵי הַמְצִיאֹ אוֹתָם עַל תְּכוֹנוֹת הַכְּתָם בְּקֵן גְּמוּזָה וְהַבְּנָתָם שְׁלֵמָה, הִיא הַחֲכָמָה,

אז כשנתבאר לעיל "להעיד על חכמתו וגודל טובו", אם בראשית הדברים כשלמדנו הבננו שזה שני דברים, כבר היה מדויק לעיל "והחל חדשות להעיד על חכמתו וגודל טובו" אז מבואר שהוא כלל את זה ב"החל חדשות" שני פרטים. כשהוא העמיד את "אחדותו" הוא העמיד את זה בלשון "ברא" דבר לעצמו, "עד על גבורתו" בלשון לעצמו "יצר יצירות", כשהוא דיבר ב"חכמתו וגודל טובו" הוא צירף את זה לאחת "והחל חדשות", אז בפשטות הבננו שיש כאן שני סוגיות, יש סוגיא של "החל חדשות להעיד על חכמתו" והסוגיא השניה "גודל טובו", עכשיו מסביר החוה"ל שזה היינו הך. גודל טובו זה חכמתו.

עוד מעט נראה שלא זה שלימות ההטבה. תכלית כל הבריאה להיטיב לבריותיו ושלימות ההטבה זה גודל החכמה.

אֲשֶׁר הִיא חַי רוחם וְנֵר שְׁכָלָם,

כלומר זה נותן לאדם חיות ומאיר לו את הדרך שבה הוא צריך לילך

וְהַמְבִיאָה אוֹתָם אֶל רְצוֹן הָאֱלֹהִים,

התורה נקראת תורה מלשון הוראה, כלומר גילוי רצונו של הקב"ה, אז התכלית של החכמה היא לא החכמה אלא להביאו לרצון בוראו.

א"כ ההטבה והחכמה שורשם אחד, שלימות ההטבה היא גילוי החכמה, פנמיות החכמה היא גילוי רצונו, אז שלימות ההטבה היא גילוי רצונו. אבל גם זה לא סוף פסוק-

וְהַמְצִילָת אוֹתָם מִקְצָפוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, כְּאֲשֶׁר אָמַר הַכְּתוּב (מְשָׁלִי ב, ו): כִּי יי יִתֵּן חֲכָמָה מִפִּי דַעַת וְתְבוּנָה,

איך האדם מקבל את החכמה מהקב"ה? הרי עד עכשיו למדנו "להעיד על חכמתו וגודל טובו" שלמות ההטבה גילוי רצונו ית"ש, אבל איך הקב"ה מטיב עם האדם שהוא נותן לו את החכמה שבה הוא מגלה את רצונו? "כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה" - כלומר עומק ההטבה שהקב"ה מטיב שהוא נותן את החכמה, כלומר הכח להשיג את החכמה מגיע מגילוי דיבורו של הקב"ה. אז אם עד עכשיו הבננו האדם מקבל טובה שהיא חכמה שהיא גילוי רצונו אבל ממי הוא מקבל? מהקב"ה. ואיך? מדיבורו. יתר על כן-

וְאָמַר אֲלֵיהוּא (איוב לב, ח): אֲנִי רוח היא בְּאֲנוּשׁ וְנִשְׁמַת שְׂדֵי תְבִינִים,

מה שהרוח מתחברת לרוח אלוקים מכח זה היא משיגה את החכמה. מה הכוונה "אכן רוח היא באנוש"? מכח שיש באדם רוח אז רוחו של הקב"ה כביכול (כלשון הפסוק בתחילת בראשית "ורוח אלוקים מרחפת") מכח הרוח הקב"ה משיג את החמה זה מה שהקב"ה מדבר "ויהי האדם לנפש חיה" לרוח ממללא, אז כשמפיו דעת ותבונה מכח דיבורו שזה רוח פיו כביכול.

אבל יתר על כן "ונשמת שדי תבנים", מה שהאדם משיג את התורה, עד עכשיו התבאר דרך דיבורו של הקב"ה רוח ממללא, עשרה מאמרות. כאן מכח הנשמה "נשמת שדי" שהיא חלק אלוה ממעל, אז התורה הופכת להיות אות על אחדותו. ודאי שבהגדרה פשוטה האדם משיג שכל הנבראים הם אות על אחדותו אם הוא מתבונן בברואים ורואה גילוי אחדותו של הקב"ה,

אבל מאיזה כח באדם הוא יכול להתבונן ולראות את אחדותו? בשכל של גוי?! בשכל של יהודי?! גם לא אלא בנשמת שדי תבינם כביכול הוא וחכמתו חד, אז הנשמה שהיא חלק אלוה ממעל שמכח כך היא משיגה את החכמה היא משיגה אות על אחדותו.

וְדַנְיָאֵל אָמַר (דְּנִיָּאֵל ב, כא): יְהִי חֶכְמָתָא לְחַכְמִין וּמִנְדַּעָא לְדַעֵי בִינָה,

כשהקב"ה נותן כחמה לחכמים אז השאלה הידועה מאיפה מתחיל החכמה הראשונה שיש לאדם, לשון הגמ' כידוע בברכות, מידת בדר ודם כלי ריקן מחזיק ומלא לא ומידת הקב"ה כלי מלא מחזיק וריקן לא. בראיית שביל ישראל שנקראו ראשית בחכמתה, אסתכל באורייתא וברא עלמא וכל אחד מנשמות ישראל יש חלק באורייתא ונברא מכח התורה"ק. מי שתופס את היצירה שלו כחלק מחכמתא של אורייתא הוא נקרא חכם. מתי האדם נברא? כפשוטו ביום שיש דמעשה בראשית, אבל השורש נשמות ישראל נבראו קודם העולם הם היו כלולים בחכמתו ית'. שאני תופס את היצירה שלי מחכמתו ית' ולא רק ממאמר פיו, אם אדם נברא בשישי למעשה בראשית אחר למעשה בראשית מצד כך הוא נברא במאמר העשירי של מעשה בראשית א"כ הוא יקבל את החכמה "מפיו דעת ותבונה" אבל עצם היצירה שלו היא לא מהחכמה אלא כמו כל הנבראים. אבל כשמתייחסים לנשמות ישראל שקדמו לעולם, אז שורש היצירה שלנו כנשמות זה מחכמתו ית' ובגופים זה ממאמר פיו של הקב"ה אז מאמר פיו אמר נעשה אדם עפר מן האדמה מתחיל מכלי ריקן לאחר מכן ויפח באפיו נשמת חיים. אבל אם אני שייך לחלק השנמה שלי שנבעלה במחשבה תחילה להבראות מקור יצירת הנשמה מהחמה.

אדם שרוצה לדעת רצונו ית"ש אז הוא לומד ויודע זה כלי ריקן והוא מחזיק זה כמידת בשר ודם זה לא כמידת הקב"ה. יהיב חכמה חכמינ נאמר על מה שהתחיל בהתחלה שברא את כל הנמצאות לאות על אחדותו שהיה אחד לגמרי כשעלו במחשבה להתבראות ישראל היו עם הקב"ה לבד.

לפי"ז נבין את ראשית לישונו "המתמיד בטובותו" זה מה שהוא רוצה להטיב איתנו שזה עניין האחד האמיתי וקדמון במציאותו, קדמון כלומר קודם שנברא העולם כשיראל עלו קודם שנברא העולם.

נחזור א"כ ונסכם את הדברים עד השתא:

להיטיב גודל טובו שזה חכמתו שזה גילוי רצונו ומצד כך הגילוי "כי ה' יתן חכמה מפיו" אבל לא זה שלימות ההטבה. "נשמת שדי תבינם" באופן של יהיב חכמתא לחכמינ באופן של כלי מלא מחזיק שזה מי שנברא מכח חכמתו שעלה במחשבה להבראות שזה היה קודם שנברא העולם שהיתה התורה ישראל כשהקב"ה היה אחד. יש לישראל כח להגיע להכרה של אחדות ה' מוחלטת מכח התורה"ק שקדמה לעולם.

וְאָמַר הַכְּתוּב (ישעיה מו, יז): אֲנִי יי אֱלֹהִים מְלֻמְדֵיב לְהוֹעִיל מְדַרְכֵיב בְּדֶרֶךְ תִּלְךְ.

הדרך שהקב"ה מלמד את נשמות ישראל זה דרך איך להחזיר לעצמם את ההכרה שהיתה בשעה שעלו ישראל במחשבה להבראות, כל הדרך שאנחנו הולכים בכל ימות עולם שית אלפי שנים וכל אחד בימי שנותיו היא תשובה, לא תשובה רק מחטאים אלא תשובה מלשון כמו שאומר המהר"ל לשוב למקום שממנו באנו, באנו מהמחשבה של קודם שנברא העולם.

"מדריך בדרך תלך" - כביכול שהקב"ה מדריך את האדם באיזה דרך לילך הוא מדריך אותו באיזה דרך לילך לקב"ה בעצמו, אז לא כמו אב שמדריך את בנו הקטן שצריך ללכת לאיזה מקום. אלא מלמד אותו לחזור בחזרה לראשית באצילות של הנשמות של קודם שנברא העולם שישראל עלו במחשבה.

א"כ כשאנחנו מעמידים את הדברים עד השתא, תכלית כל הבריאה כולה היא "אות על אחדותו", האדם יכול לחזור ל"אות על חדותו" כי הקב"ה היטיב לנבראים, וההבטה הזאת היא נתינת החכמה, בשני אופנים באופן של "ה' יתן חכמה מפיו" הוא מגלה את רצונו, אבל יתר על כן הוא נתן חכמה בכח של "נשמת שדי תבינם" "יהיב חכמתא לחכמינ", ומכח כך האדם מגלה את ישראל עלו במחשבה להיבראות, ובעומק בכל הוראה של הקב"ה מתגלה הרצון הפנימי שרוצה בכנסת ישראל.

החורה"ל בהמשך דבריו ימשיך ויבאר את חלקי החכמה, אבל היסוד הוא שיש חכמה שבאה להסביר לאדם מה לעשות כאן בעוה"ז בגשמיות, יש חכמה שבאה להסביר לאדם מה לעשות בעוה"ז ברוחניות ויש חכמה שבאה להסביר לאדם איך לחזור לישראל עלו במחשבה תחילה להיבראות- זה עומק חכמת התורה"ק, התורה אלפיים שנה קודם שנברא העולם וישראל היו שם, אז התורה הזו מגלה לאדם איך לחזור למקום של המחשב הראשונה שמשם אצילות נשמות ישראל, זה עומק המציאות של החכמה שהקב"ה מלמד את האדם.

וְהַחֶכְמָה מְתַחַלְקַת לְשִׁלְשָׁה חֲלָקִים. הַחֶלֶק הָרִאשׁוֹן חֶכְמַת הַיְצִירוֹת, שְׁקוּרִין לָהּ בְּלִשׁוֹן עֶבֶר אֶלְעָלִם אֶלְטַבְעֵי, וְהִיא חֶכְמַת

טבְּעִי הַגּוֹפּוֹת וּמִקְרִיָּהוּ.

הַחֲכָמָה הַזֹּאת מִלְמַדַת עֵינֵי גוֹף.

וְהַחֲלֵק הַשְּׁנִי הַיּוֹם הַחֲכָמָה הַשְּׁמוּשׁ, שֶׁקּוֹרִין לָהּ בְּלִשׁוֹן עֵרָבִי אֶלְעֵלֵם רֵאָצִי, [וַיֵּשׁ מִי שֶׁקְּרָאָה חֲכָמָה הַמוֹסֵר] וְהִיא חֲכָמָה הַמְּנַן וְהַשְּׁעוּרִים, וְחֲכָמָה הַפּוֹכְבִים, וְחֲכָמָה הַנִּגְנֵן הַנִּקְרָאָה מוֹזִיקָא.

זֶה חֲכָמָה שֶׁעוֹסֶקֶת בַּחֲלֵקֵי הַנֶּפֶשׁ, זֶה לֹא שֶׁהִיא עוֹסֶקֶת בְּמִנִּין וּשְׁעוּרִים שֶׁמִּחוּץ לַחֲלֵקֵי הַנֶּפֶשׁ, הִיא נִקְרָאָה חֲכָמָה הַמוֹסֵר הִיא עוֹסֶקֶת בְּכָל חֲלֵקֵי הַחֲכָמָה וְגַם בַּחֲלֵקֵי הַחֲכָמָה שֶׁבִּנְפֶשׁ הָאָדָם שֶׁמִּצְרִפִּים אֶת הַכָּל לְאֶחָד.

וְהַחֲלֵק הַשְּׁלִישִׁי קוֹרִין לָהּ בְּלִשׁוֹן עֵרָבִי אֶלְעֵלֵם אֶלְאָהִי, וְהִיא חֲכָמָה הַאֶלְהוּת,

כָּל הַבְּרִיאָה נִבְרָאָה כְּמוֹ שֶׁהוּא אָמַר בְּהַתְּחִלָּה "לֵאמֹת עַל אַחַדוֹתַי" מִכַּח הַחֲכָמָה, הַחֲכָמָה עֲצָמָה מִתְּחִלָּתָה לְגַ' חֲלֵקִים, יֵשׁ חֲכָמָה שֶׁמִּלְמַדַת גּוֹפִים, יֵשׁ חֲכָמָה שֶׁמִּלְמַדַת אֶת כַּח הַנֶּפֶשׁ שֶׁבְּבְרִיאָה וְהַחֲלֵק הַשְּׁלִישִׁי שֶׁעַל זֶה הוּא אָמַר מְקוּדָם שֶׁהִיא הַטּוֹבָה הַשְּׁלִימָה שֶׁהִקְב"ה הִיטִיב לְנִבְרָאִים, הִיא חֲכָמָה הָאֱלוּקוֹת.

וְהוּא יֵדְעַת הָאֵל וְיִתְבַּרַךְ וְיֵדְעַת תּוֹכְתּוֹ וְשָׁאֵר הַמְּשַׁכְּלוֹת, כְּנֶפֶשׁ וְכִשְׁכֵּל וְכִאִישִׁים הַרוֹחֲנִים.

שֶׁתְּכִלִּיתֵם הִיא הַכֶּרֶת הָאֱלוּקוֹת, חֲכָמָה הָאֱלוּקוֹת זֶה חֲכָמָה שֶׁמְגַלָּה אֶת הַתּוֹרָה, אֶת הַמוֹשְׁכָלוֹת, אֶת הַנֶּפֶשׁ וְשִׁכְלָה, אֲבָל כְּתִפְסָה שֶׁל יְדִיעַת אֱלוּקוֹת בְּבַחֲנֵיהָ שֶׁל "וּמִבְשָׂרִי אַחֲזָה אֱלוֹהִים", זֶה לֹא חֲכָמָה הַנֶּפֶשׁ לְעֲצָמָה אֲלֵא זֶה חֲכָמָה הָאֱלוּקוֹת אִיחָד מִכַּח הַגּוֹף וְהַנֶּפֶשׁ יִהְיֶה הַכֶּרֶת הָאֱלוּקוֹת.

וְכָל חֲלֵקֵי הַחֲכָמָה לְפִי מִסְּלֵקֶת עֵינֵיהֶם הֵמָּה שְׁעָרִים, פְּתָחֵם הַבּוֹרָא יִתְבַּרַךְ לְמַדְבָּרִים לְהַשִּׁיג בָּהֶם הַתּוֹכָה וְהַעוֹלָם,

הַכוֹוֵנָה לְהַשִּׁיג אִיךָ הַתּוֹרָה מְגַלָּה אֱלוּקוֹת כְּמוֹ שֶׁהוּא אָמַר בְּהַתְּחִלָּה. וְאִיךָ הַעוֹלָם מְגַלָּה אֱלוּקוֹת. הִרִי הוּא הַגְּדִיר אֶת זֶה "וְהִיא חֲכָמָה הָאֱלוּקוֹת", אִין הַכוֹוֵנָה לְהַשִּׁיג אֶת הַעוֹלָם כְּפִשׁוּטוֹ כִּי זֶה הַחֲכָמָה שֶׁהוּא כְּתָב בְּהַתְּחִלָּה.

אֲלֵא שֶׁמִּקְצַת הַחֲכָמָה הַצֶּכֶךְ אֲלֵיהֶם יוֹתֵר לְעֵנֵן הַתּוֹכָה, וּמִקְצַתֵם הַצֶּכֶךְ אֲלֵיהֶם יוֹתֵר לְתוֹעֵלַת הַעוֹלָם.

אִין כּוֹוֵנַת הַדְּבַר לְתוֹעֵלַת הַעוֹלָם כְּפִשׁוּטוֹ, זֶה שִׁיךְ לְחֲכָמָה הַגּוֹפִים שֶׁהוּא הַזְכִּיר בְּהַתְּחִלָּה. יֵשׁ מֵה שֶׁאֵין רּוֹאֵה אֶת הַקְּב"ה דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה וַיֵּשׁ כְּדַבְּרֵי הַסִּפְרִי "רְצוֹנְךָ לְהַכִּיר אֶת בּוֹרְאֶךָ?" מִחַד אֹמֵר הַסִּפְרִי עֹסוּק בְּתוֹרָה וּמֵאִדְךָ תִּתְּבוֹנֵן בְּגַלְגָּלִים, כְּלוֹמֵר זֶה שְׁנֵי דַרְכִים אִיךָ לְהִגִּיעַ לְחֲכָמָה אֱלוּקוֹת.

וְאֲשֶׁר הַצֶּכֶךְ אֲלֵיהֶם יוֹתֵר לְעֵנֵן הַעוֹלָם הִיא הַחֲכָמָה הַתְּחִתּוֹנָה, אֲשֶׁר הִיא חֲכָמָה טְבְּעִי הַגּוֹפּוֹת וּמִקְרִיָּהוּ, וְהַחֲכָמָה הַתִּיכּוֹנָה שֶׁהִיא חֲכָמָה הַשְּׁמוּשׁ.

כְּלוֹמֵר, הַצּוֹרֵךְ לָהֶם יוֹתֵר לְעֵינֵי הַעוֹלָם מֵה שֶׁצָּרִיךְ לְעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן זֶה הַחֲלֵק הַתְּחִתּוֹן.

וְשֵׁתֵי הַחֲכָמָה הָאֶלָּה מוֹרֹת עַל כָּל סוּדוֹת הַעוֹלָם הַזֶּה וְתוֹעֵלוֹתָיו וְהַבְּנֵאוֹתָיו מִמֶּנּוּ, וּמוֹרֹת עַל כָּל עֵינֵי הַמְּלָאכּוֹת וּמִינֵי הַתְּחִבּוּלוֹת לְצָרְכֵי הַגּוֹפּוֹת וְלְעֵינֵי קִנְיֵי הַעוֹלָם. אֲךָ הַחֲכָמָה שֶׁהַצֶּכֶךְ אֲלֵיהֶם יוֹתֵר אֶל הַתּוֹכָה הִיא הַחֲכָמָה הַעֲלִיּוֹנָה, וְהִיא הַחֲכָמָה הָאֶלְהִית,

וְדֹאֵי שְׁגַם הַחֲכָמָה הַתְּחִתּוֹנָה הָאָדָם צָרִיךְ לְהַתְּשַׁמֵּשׁ בָּהּ לְצוֹרֵךְ גִּלּוּי אֱלוּקוֹת, שֶׁהוּא כּוֹתֵה בְּהַתְּחִלָּה שֶׁצָּרִיךְ לְדַעַת אֶת סוּדוֹת הַעוֹה"ז, כְּלוֹמֵר אִיךָ שֶׁהַעוֹלָם מְגַלָּה אֱלוּקוֹת, יֵשׁ מֵה שֶׁהַתּוֹרָה לְהַדִּיא מְגַלָּה אֱלוּקוֹת יֵשׁ וַיֵּשׁ אֶת מֵה שֶׁהַחֲמָה מְגַלָּה זֶה סוּדוֹת הַעוֹלָם הַזֶּה.

וְאֲנִיחֵנוּ תִּבְיִן לְלַמֵּד אוֹתָהּ כְּדֵי לְהִבִּין וְלְהִגִּיעַ אֶל תּוֹכְתּוֹ, אֲךָ לְלַמֵּד אוֹתָהּ כְּדֵי לְהִגִּיעַ אֶל הַבְּנֵאוֹת הַעוֹלָם אֲסוּר לָנוּ.

כָּל מֵה שֶׁאֲנִיחֵנוּ צָרִיכִים לְלַמּוֹד אֶת שְׁתֵּי הַחֲכָמָה הָרֵאשׁוֹנוֹת זֶה בְּכַדִּי לְגַלוֹת בָּהֶם אֶת הַחֲכָמָה הַעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִיא חֲכָמָה הָאֱלוּקוֹת, אֲזִי כָּל יְדִיעַת הָאָדָם אֶת הַעוֹלָם עַל כָּל חֲלֵקֵי עֵינֵיהָ "מִי בְּרָא אֱלֹהִים" לְגַלוֹת אֶת הָאֱלוּקוֹת בְּכָל חֲלֵקֵי הַבְּרִיאָה.

וְאָמְרוּ בְּבוֹתֵינוּ (וְדָרִים סב, א): תִּנְיָא, לְאֶהֱבָה אֶת אֱלֹהֵיךָ לְשִׁמְעָה בְּקוֹלוֹ וּלְדַבְּרָהּ בּוֹ (וְדָרִים ל, כ), שְׁלֵא יֵאמֵר אָדָם אֶקְבָּא כְּדֵי שִׁיקְרָאוֹנִי חֲכָם, אֲשֶׁנָּה כְּדֵי שִׁיקְרָאוֹנִי כְּבִי, אֲשֶׁנָּה כְּדֵי שֶׁאֶהְיֶה זָקֵן וְאֲשֶׁב בְּיִשְׁבִּיבָה, אֲלֵא לְמַד מֵאֶהֱבָה, וְסוּף הַכְּבוֹד לְבֵא.

"סוף הכבוד לבוא"- לכאורה כך הוא עוד פעם לומד שלא לשמה שהרי הוא לומד על דעת שיבוא הכבוד, אלא ביאור עומק דברי הברייתא, לא סוף הכבוד שלו לבוא אלא סוף גילוי כבוד ה' אלא למוד מאהבת ה' ע"מ להכיר את הבורא, ואז מתגלה לאדם הכרת הבורא שזה כבודו ית'.

וְאָמְרוּ (שם): עֲשֵׂה דְבָרִים לְשֵׁם פְּעֻלָּם, וְדַבֵּר בְּהֵם לְשֵׁמָם, וְאַל תַּעֲשֶׂם עֲטָכָה לְהִתְנַדֵּל בְּהֵם וְלֹא קָרְדִים לְחִתְךָ בְּהֵם. וְאָמְרוּ (עֲבוּדָה זָכָה יט, א): אֲשֶׁרֵי אִישׁ יֵרָא אֶת יְיָ בְּמִצְוֹתָיו חֲפִץ מְאֹד (תְּהִלִּים קיב, א) אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר "בְּמִצְוֹתָיו" וְלֹא "בְּשִׁכְרֵי מִצְוֹתָיו", כְּדִתְנִן (אָבוֹת פ"א, מ"ג): אֵל תְּהִיֹו כְּעֲבָדִים הַמְשַׁמְשִׁים אֶת הַרְבֵּי עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס, אֲלֵא הָיוּ כְּעֲבָדִים הַמְשַׁמְשִׁים אֶת הַרְבֵּי שְׂלֵא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס, וַיְהִי מוֹכָא שְׁמִים עֲלֵיכֶם.

כוונת הדבר, שכל מה שתהיו עמלים זה לגלות את המורא שמיים עליכם.

שנעמיד א"כ את הדברים בקצרה עש השתא, תכלית כל הבריאה כולה כדבריו החוה"ל בהתחלה היא "אות על אחדותו", והכלי שהקב"ה נתן לנו לזה היא חכמה שהיא מתחלקת לג' חלקים בכללות, החלק העליון שבחכמה זה חכמת האלוקות, שני החלקים האחרים נצרכים לאדם ע"מ לגלות אלוקות בכל, לא למען הנאת העולם, ועומק החכמה מביאה את האדם למקום ששם היה רק קוב"ה אורייתא וישראל, לאות על אחדותו, לישראל עלו במחשבה תחילה, לתורה שקדמה לעולם ואז האדם מגיע לקדמון האמיתי כי יש לו הכרה מושרשת במציאות הבורא שהוא קדמון קודם שנברא העולם שאז היה את נשמות ישראל שהכירות את בוראם כל תכלית החכמה היא לחזור למחבה הראשונה שמש נבראו כל נשמות ישראל.

- [הלכות שער היחוד](#) [1]

Source: <http://bilvavi.net/shiur/הקדמהתורהשקדמהלעולם>

Links

[1] <http://bilvavi.net/chovos.alef>